

Ustna matura z języka polskiego. Tematy do wyboru.

Dotyczy Absolwentów

I

Literatura

1. Portret władcy w literaturze. Przedstaw różnorodne ujęcia tematu na podstawie analizy wybranych przykładów.
2. Podróż jako doświadczenie bohatera literackiego. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
3. Podróż jako inspiracja twórczości literackiej. Omów zagadnienie w oparciu o analizę wybranych przykładów.
4. Obrazy miast i ich mieszkańców utrwalone w prozie XIX i XX wieku. Przedstaw zagadnienie analizując wybrany materiał literacki.
5. Obrazy wsi i jej mieszkańców utrwalone w literaturze na przestrzeni wieków. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
6. Przeszłość jako dziedzictwo kształtujące postawy bohaterów literackich. Omów zagadnienie w oparciu o analizę wybranych przykładów.
7. Twórczość Jana Kochanowskiego w tradycji literackiej późniejszych epok. Rozwiń temat na podstawie analizy wybranych przykładów.
8. Jednostka wobec zbiorowości w ujęciu dwóch wybranych epok. Rozważ problem na podstawie analizy przykładów literackich.
9. Dialog twórców literatury z filozofami. Przedstaw zagadnienie analizując wybrane przykłady dzieł literackich różnych epok.
10. Rola lektur w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
11. Folklor jako inspiracja pisarzy w różnych epokach. Omów zagadnienie w oparciu o analizę wybranych przykładów.
12. Różne sposoby wykorzystania kategorii czasu w wybranych utworach epickich lub/i dramatycznych . Omów zagadnienie na podstawie analizy konkretnych dzieł literackich.
13. Etos inteligenta i jego demaskacja. Przedstaw problem w oparciu o analizę wybranych przykładów literackich.
14. W oparciu o analizę wybranych przykładów literackich rozważ, czy polski dramat współczesny stworzył swój typ bohatera.
15. Biblia jako inspiracja dla twórców literatury różnych epok. Omów zagadnienie w oparciu o analizę wybranych utworów.
16. Mitologia grecka jako inspiracja dla twórców literatury różnych epok. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów.
17. Czary, magia, cudowność i ich rola w literaturze. Omów problem na podstawie analizy wybranych przykładów.
18. Rola motta w utworze literackim. Omów zagadnienie analizując wybrane przykłady.
19. Historia jako tworzywo w powieściach historycznych XIX i początków XX wieku. Przedstaw zagadnienie w oparciu o analizę wybranych przykładów.
20. Literackie powroty do arkadii młodości. Rozwiń temat na podstawie analizy wybranych dzieł XIX i XX wieku.
21. Twórczość żołnierzy-poetów z okresu wojny i okupacji jako obraz rzeczywistości i zapis przeżyć artysty. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.

22. Zjawisko heroizacji i deheroizacji bohaterów w literaturze związanej tematycznie z okresem wojny i okupacji. Omów zagadnienie w oparciu o analizę wybranych przykładów.
23. Różnorodne ujęcia motywu pana i sługi w literaturze. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
24. Motyw pojedynku w literaturze – na serio i żartobliwie. Omów zagadnienie analizując wybrane przykłady.
25. Kontrast jako metoda prezentacji i oceny postaw bohaterów literackich. Przedstaw zagadnienie w oparciu o analizę wybranych przykładów.
26. Walka z wadami narodowymi w literaturze polskiej różnych epok. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów.
27. W oparciu o analizę wybranych przykładów literackich przedstaw różne ujęcia motywu „teatru w teatrze”.
28. Motyw góry w literaturze. Przedstaw sposób jego funkcjonowania na podstawie analizy wybranych przykładów.
29. Motyw przyjaźni w literaturze. W oparciu o analizę wybranych przykładów przedstaw różne sposoby funkcjonowania tego motywu.
30. Tradycje romantyczne w poezji pokolenia „Kolumbów”. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
31. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw różne postawy pisarzy wobec dziedzictwa sarmackiego.
32. Utopie i antyutopie w literaturze. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
33. Artysta jako bohater literacki. Przedstaw różne ujęcia tego tematu na podstawie analizy wybranych przykładów.
34. Autobiografizm w twórczości pisarzy epoki romantyzmu. Przedstaw problem analizując wybrane przykłady literackie.
35. Kamienica jako przestrzeń życia człowieka. Przedstaw problem na podstawie wybranych przykładów literackich.
36. Odwzorowanie świata, prowokacja, eksperyment artystyczny. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw różne strategie pisarskie obecne we współczesnej literaturze polskiej.
37. Ciekawe sylwetki kobiet w literaturze polskiej i obcej. Przedstaw różne sposoby kreowania postaci na podstawie analizy wybranych przykładów.
38. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne sposoby kreowania postaci matki w literaturze.
39. W oparciu o analizę wybranych przykładów przedstaw różne sposoby kreowania postaci ojca w literaturze.
40. Inspiracje szekspirowskie w literaturze polskiej. Przedstaw problem na podstawie analizy wybranych przykładów.
41. Ars poetica w różnych ujęciach. W oparciu o analizę wybranych utworów literatury polskiej przedstaw różne koncepcje poezji i jej zadań.
42. W oparciu o analizę wybranych przykładów przedstaw różne obrazy domu rodzinnego w literaturze.
43. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw sposoby funkcjonowania motywu powstania styczniowego w literaturze polskiej XIX i XX wieku.
44. W oparciu o analizę wybranych przykładów przedstaw różne sposoby kreowania portretu Żyda w literaturze polskiej.
45. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza. Zaprezentuj temat w oparciu o analizę wybranych utworów oraz fakty z biografii autora.

46. Bohaterowie literaccy minionych epok godni uwagi Polaka początku XXI wieku. Przedstaw zagadnienie analizując wybrane przykłady.
47. Totalitaryzm jako temat literatury XX wieku. Omów zagadnienie w oparciu o analizę wybranych utworów.
48. Tragizm w literaturze polskiej. Omów problem na podstawie analizy utworów z różnych epok.
49. Dyskusja światopoglądowa tematem utworu literackiego. Przedstaw różne ujęcia tego tematu na podstawie analizy wybranych dzieł.
50. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw, jak pojmowano rolę pisarza i jego dzieła w różnych epokach literackich.
51. Na podstawie analizy przykładów przedstaw portret zbiorowy Polaków utrwalony w literaturze wybranej epoki.
52. Humor, ironia i błazeństwo jako środki oddziaływania na czytelnika. Przedstaw temat analizując wybrane przykłady.
53. Tren i gatunki pokrewne w poezji polskiej na przestrzeni wieków. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
54. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne typy literatury parenetycznej.
55. Na podstawie analizy wybranych przykładów omów różne funkcje nawiązań do średniowiecza w literaturze epok późniejszych.
56. Groteska jako sposób kształtowania świata przedstawionego w literaturze polskiej XIX i XX wieku. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów.
57. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw wpływ ideałów romantyzmu i pozytywizmu na twórczość Stefana Żeromskiego.
58. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj różne obrazy rewolucji w literaturze XIX i XX wieku.
59. W oparciu o analizę wybranych utworów przedstaw obrazy zwycięstw i klęsk Polaków utrwalone w literaturze różnych epok.
60. Szkoła w literaturze. Zaprezentuj funkcjonowanie motywu na podstawie analizy wybranych przykładów.
61. Motyw wędrówki do ojczyzny na jawie i w marzeniach. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów.
62. Różne sposoby funkcjonowania tradycji homeryckiej w literaturze polskiej. Omów zagadnienie analizując wybrane przykłady.
63. Na podstawie analizy wybranych przykładów z różnych epok objaśnij funkcję konwencji onirycznej w kreowaniu świata przedstawionego.
64. Literatura faktu. Dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
65. Twój region w polskiej geografii życia literackiego i kulturalnego (zjawiska, grupy, postaci). Przywołaj wybrane przykłady i uzasadnij wybór.
66. Spośród utworów polskiej literatury wybierz i zaprezentuj te, które poleciłbyś młodym mieszkańcom Europy. Wybór uzasadnij.
67. Motyw szlacheckiego dworku w literaturze polskiej XVIII, XIX i XX wieku. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne sposoby funkcjonowania tego motywu.
68. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw sposoby kreowania postaci arystokraty w literaturze polskiej różnych epok.
69. Na podstawie analizy wybranych utworów zaprezentuj różne obrazy Rosji i Rosjan utrwalone w literaturze polskiej XIX i XX wieku.

70. Motyw konfliktu pokoleń w literaturze. Omów zagadnienia na podstawie analizy wybranych utworów.
71. Non omnis moriar. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw funkcjonowanie tego motywu w poezji polskiej na przestrzeni wieków.
72. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne sposoby kreowania postaci księdza w literaturze.
73. Motyw femme fatale . Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw funkcjonowanie tego motywu w literaturze różnych epok.
74. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby ich kreowanie i funkcje w wybranych utworach.
75. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze - omów sposoby ich przedstawiania i funkcje w wybranych utworach.
76. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach z różnych epok.
77. Analizując celowo dobrane utwory polskie i obce, scharakteryzuj różne odmiany awangardowego dramatu XX wieku.
78. Na podstawie analizy wybranych bohaterów literackich przedstaw różne oblicza samotności człowieka.
79. Przemiana wewnętrzna bohatera. Przedstaw różne ujęcia tego motywu na podstawie analizy wybranych przykładów literackich.
80. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw funkcjonowanie motywu tańca w literaturze różnych epok.
81. Lekarz jako bohater literacki. Przedstaw różne ujęcia tego tematu na podstawie analizy wybranych przykładów.
82. Analizując wybrane utwory literackie przedstaw przykłady twórczego i destrukcyjnego wpływu miłości na życie i osobowość człowieka.
83. Różne obrazy śmierci w literaturze. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
84. Przedstaw funkcjonowanie motywu małżeństwa w literaturze na podstawie analizy wybranych przykładów.
85. Konspiracja jako temat literatury polskiej. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.

II

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne sposoby wykorzystania symbolu jako środka artystycznego w dziełach literackich, plastycznych i filmowych.
2. W oparciu o analizę wybranych dzieł polskich twórców przedstaw różne sposoby kreowania portretu chłopca w literaturze i malarstwie.
3. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne sposoby funkcjonowania tematu sztuki w dziele literackim.
4. Muzyka a literatura. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw sposoby funkcjonowania tematu muzyki w dziele literackim.
5. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i malarstwie.
6. W oparciu o analizę wybranych przykładów porównaj dzieła literackie z ich filmową adaptacją.

7. Analizując wybrane przykłady prześledź sposoby funkcjonowania motywów biblijnych w literaturze i malarstwie na przestrzeni wieków.
8. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne sposoby kreowania postaci Matki Boskiej w literaturze i malarstwie na przestrzeni wieków.
9. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw wspólne tendencje w różnych dziedzinach twórczości artystycznej epoki romantyzmu.
10. Analizując wybrane przykłady przedstaw różne funkcje pejzażu romantycznego w literaturze i malarstwie.
11. Na podstawie analizy przykładów zaprezentuj różne interpretacje wybranego powstania narodowego w literaturze i sztuce.
12. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne sposoby funkcjonowania motywu winy i kary w literaturze i innych dziedzinach twórczości artystycznej.
13. Na podstawie analizy wybranych dzieł literackich i plastycznych scharakteryzuj XIX-wieczny realizm.
14. W oparciu o analizę wybranych przykładów przedstaw różne ujęcia motywu dziecka w literaturze i sztukach plastycznych.
15. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw rozwój form dramatycznych od Sofoklesa do Wyspiańskiego.
16. Analizując wybrane przykłady przedstaw różne sposoby ujęcia tematu holokaustu w literaturze i filmie.
17. W oparciu o analizę wybranych przykładów przedstaw różne sposoby nawiązywania do postaci św. Franciszka i franciszkanizmu w literaturze, sztukach plastycznych i filmie.
18. Uprzedmiotowanie człowieka jako temat literatury i sztuki. Omów różne sposoby ujęcia tego tematu na podstawie analizy wybranych przykładów.
19. Na podstawie analizy wybranych dzieł literackich i plastycznych omów typowe dla średniowiecznej poetyki sposoby przedstawiania tematów religijnych.
20. Wódz i jego żołnierze. Przedstaw różne sposoby ujęcia tego tematu na podstawie analizy wybranych dzieł literackich, malarskich i filmowych.
21. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj tendencje naturalistyczne w literaturze i malarstwie.
22. Impresjonizm w malarstwie i literaturze. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
23. Inspiracje literackie i malarskie w filmach Andrzeja Wajdy. Scharakteryzuj je na podstawie analizy wybranych przykładów.
24. Artystyczne interpretacje historii w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
25. Na podstawie analizy wybranych dzieł przedstaw katastroficzne wizje i obrazy zagłady w literaturze, malarstwie i filmie.
26. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne ujęcia motywu śmierci w literaturze i sztukach plastycznych.
27. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw teatr Stanisława Wyspiańskiego jako próbę syntezy sztuk.
28. Omów rolę Puław w kulturze twojego regionu dawniej i dziś. Wykorzystaj przykłady z różnych dziedzin sztuki.
29. Bohater literacki a jego filmowa kreacja. Porównaj wybrane postacie.

III

Język

1. Dokonaj analizy języka wybranych bohaterów literackich.
2. Analizując wybrane przykłady scharakteryzuj stylizację gwarową w literaturze i omów różne jej funkcje.
3. Język Twojego środowiska. Analizując zgromadzony materiał zbadaj jego zgodność z ogólnopolskimi normami językowymi.
4. Na podstawie analizy wybranych przykładów przedstaw różne mechanizmy powstawania błędów językowych.
5. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w utworach autorów różnych epok. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.
6. Analizując wybrane przykłady omów różne typy stylizacji językowej i ich funkcje w literaturze współczesnej.
7. Zapożyczenia językowe. Na podstawie analizy przykładów omów problem i ocen zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
8. Analizując zgromadzony materiał omów perswazyjne funkcje języka na przykładzie tekstów propagandowych.

9. Na podstawie analizy wybranych przykładów omów pochodzenie nazw miejscowych Twojego regionu.
10. Na podstawie analizy wybranych przykładów omów różne sposoby i cele wykorzystania języka mówionego w literaturze współczesnej.
11. Język prasy. Omów na wybranych przykładach różne odmiany stylu publicystycznego.
12. Moda językowa. Omów zjawisko, jego przyczyny i konsekwencje na podstawie analizy przykładów zaczerpniętych ze współczesnej polszczyzny.
13. Dokonując analizy języka różnych reklam, wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
14. Na wybranych przykładach omów funkcjonowanie w języku polskim wyrazów oraz związków frazeologicznych pochodzących z mitologii Greków i Rzymian.
15. Na wybranych przykładach omów funkcjonowanie w języku polskim wyrazów oraz związków frazeologicznych pochodzących z Biblii.
16. Gra związkami frazeologicznymi we współczesnej reklamie. Zinterpretuj analizowane przykłady.
17. Wpływ literatury na współczesną frazeologię polską. Analizując zgromadzony materiał, scharakteryzuj funkcje „skrzydlatych słów” w tekstach mówionych i pisanych.
18. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
19. Scharakteryzuj na podstawie analizy zgromadzonego materiału język dziennikarzy sportowych.
20. Zanalizuj i oceń najciekawsze nazwy sklepów, kawiarni i restauracji w twojej miejscowości. Wyjaśnij, jakie tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny znalazły w nich odbicie.